

UZASADNIENIE

Zaskarżonym wyrokiem z dnia 21 lutego 2017 roku w sprawie z powództwa Miasta Ł. – Zarządu Lokali Miejskich przeciwko E. P. o zapłatę, Sąd Rejonowy dla Łodzi – Śródmieścia w Łodzi zasądził od pozwanej na rzecz powoda kwotę 23.490,08 zł z ustawowymi odsetkami od dnia 9 grudnia 2004 roku do dnia zapłaty (pkt 1), rozliczenie kosztów procesu pozostawiając rozstrzygnięciu referendarza sądowego przy zastosowaniu zasady odpowiedzialności za wynik procesu.

Apelację od powyższego wyroku wniosła pozwana, zaskarżając go w całości oraz wnosząc o jego zmianę, oddalenie powództwa i zasądzenie kosztów postępowania wg norm przepisanych, ewentualnie uchylenie zaskarżonego wyroku i przekazanie Sądowi I Instancji do ponownego rozpoznania. Zaskarżonemu wyrokowi zarzuciła:

1. obrazę przepisów prawa materialnego mających wpływ na rozstrzygnięcie sprawy, a w szczególności: art. 5 k.c. poprzez jego pominięcie, art. 6 k.c. poprzez jego niewłaściwe zastosowanie, art. 123 i 124 k.c. poprzez ich nieprawidłową wykładnię;
2. obrazę przepisów postępowania, a w szczególności:
 - a) art. 233 k.p.c. przez dokonanie oceny dowodów przekroczeniem granic określonych w tym przepisie;
 - b) art. 245 k.p.c. przez uznanie, że zadrukowane karty papieru zawierające informację o rozliczeniach pozwanej wg twierdzeń powoda, stanowią dokument prywatny;
 - c) art. 278 k.p.c. przez dokonanie ustaleń w oparciu o opinię nieodpowiadającą zakresowi określonym przez Sąd w postanowieniem dopuszczającym te dowody;
 - d) art. 4 ust. 2, art. 15, art. 24 ust. 1 i 2 ustawy o rachunkowości przez uznanie, że zapisy księgowe, co do których z barku materiałów źródłowych niemożliwe jest ustalenie spełnienia wymogów określonych tymi przepisami, mogą stanowić podstawę do jakichkolwiek ustaleń z zakresu praw i obowiązków stron niniejszego procesu;
 - e) sprzeczność ustaleń Sądu z zebrany w sprawie materiałem, przez przyjęcie, że odrębna umowa o rozliczenie nakładów miała charakter konstytutywny w sytuacji gdzie zostało wykazane, że mimo braku takiej umowy, przynajmniej jedna kwota została między stronami rozliczona;
 - f) nie wyjaśnienie w toku postępowania ani w uzasadnieniu wyroku, skutków § 10 umowy najmu łączącej strony, przewidującego pierwszeństwo zaspokojenia z zabezpieczenia, w tym przypadku weksli i oświadczeniu poddaniu się egzekucji, a co za tym idzie, dopuszczalność dochodzenia należności przez skorzystanie z zabezpieczenia.

W odpowiedzi na apelację powód wniósł o jej oddalenie oraz zasądzenie od pozwanej na rzecz powódki kosztów procesu według norm przepisanych.

Sąd Okręgowy zważył, co następuje:

Apelacja jest zasadna i skutkowałą zmianą zaskarżonego wyroku i oddaleniem powództwa.

Sąd I instancji poczynił w przedmiotowej sprawie prawidłowe ustalenia faktyczne, które Sąd Okręgowy podziela i przyjmuje za własne. Na tej podstawie Sąd Rejonowy sformułował jednak wadliwe wnioski, uznając za nieskuteczne twierdzenia pozwanej dotyczące przedawnienia roszczenia dochodzonego przez powoda.

Wskazać należy, że zastosowanie art. 5 k.c. w odniesieniu do zarzutu przedawnienia zakłada rozważenie, na tle całokształtu okoliczności sprawy, interesów i postaw obu stron roszczenia, tj. zarówno uprawnionego, jak i zobowiązanego (tak też słusznie SN w wyroku z dnia 27 listopada 2013 r., V CSK 516/2012). W orzecznictwie

Sądu Najwyższego ugruntował się pogląd aprobowany przez Sąd Okręgowy w składzie rozpoznającym niniejszą apelację, zgodnie z którym sąd może wyjątkowo nie uwzględnić upływu przedawnienia dochodzonego roszczenia, jeżeli podniesienie przez dłużnika zarzutu przedawnienia nosi znamiona nadużycia prawa podmiotowego (vide: m.in. uchwały SN: z dnia 10 marca 1993 r. III CZP 8/93 OSNCP 1993, nr 9 poz. 153 i z dnia 11 października 1996 r. III CZP 76/96 OSNC 1997, nr 2 poz. 16 oraz wyrok z dnia 9 lutego 2000 r. III CKN 594/98). Podkreśla się, że oceny skuteczności tego zarzutu przez pryzmat zasad współzycia społecznego należy dokonywać z uwzględnieniem okoliczności rozpoznawanej sprawy, istotnymi z tego punktu widzenia mogą być między innymi takie okoliczności, jak: przyczyna opóźnienia w dochodzeniu roszczenia i czas jego trwania, wpływ zachowania dłużnika na upływ przedawnienia, czy też charakter uszczerbku doznanego przez poszkodowanego (vide: wyroki SN: z dnia 2 lutego 2000 r. II CKN 468/99 nie publ.; z dnia 7 czerwca 2000 r. III CKN 522/99 nie publ.; z dnia 27 czerwca 2001 r. II CKN 604/2000 OSNC 2002, nr 3 poz. 32; z dnia 16 listopada 2005 r. V CSK 349/2005 nie publ. oraz uchwałę z dnia 17 lutego 2006 r. III CZP 84/2005 OSNC 2006, nr 7-8 poz. 114).

Klauzula zasad współzycia społecznego ma charakter uniwersalny, dotyczy wykonywania wszelkich praw podmiotowych, w tym też zarzutów. Sąd Okręgowy władny był więc do dokonania oceny zarzutu podniesionego przez pozwaną nadużycia prawa, a więc w płaszczyźnie art. 5 k.c.

Jak wynika z akt sprawy strona powodowa domagała się do pozwanej zapłaty kwoty 23.490,08 zł wraz z ustawowymi odsetkami tytułem nierozliczonych opłat za najem lokalu użytkowego powoda. Jak słusznie uznał Sąd I instancji na tle niniejszego stanu faktycznego czynsz najmu jest świadczeniem okresowym, zatem podlega trzyletniemu terminowi przedawnienia, zaś bieg przedawnienia rozpoczyna się od dnia, w którym roszczenie stało się wymagalne, które w niniejszej sprawie stało się wymagalne w dniu 13 kwietnia 2004 roku,

tj. w dniu oddania przedmiotu najmu. Powództwo zostało wytoczone w dniu 8 grudnia 2004 roku, a zatem w okresie wymagalności roszczenia. W niniejszej sprawie w dniu 31 stycznia 2005 roku został wydany w postępowaniu upominawczym przeciwko pozwanej nakaz zapłaty, który został uznany za doręczony w dniu 24 marca 2005 roku w trybie awizo. Jak wynika przy tym z akt sprawy adres ten nie był wówczas adresem zamieszkania pozwanej, co zostało potwierdzone załączoną do akt decyzją Prezydenta Miasta Ł. z dnia 15 listopada 2004 roku o wymeldowaniu z urzędu, z której wynika również, że wskazany przez powoda adres nie był adresem zamieszkania pozwanej od ponad półtora roku przed próbą doręczenia przedmiotowego nakazu zapłaty. W tym stanie rzeczy zarządzeniem z dnia 13 października 2015 roku (zarządzenie – k. 44) uchylono zarządzenie z dnia 24 marca 2005 roku o uznaniu korespondencji do pozwanej E. P. za doręczoną oraz przyjęto sprzeciw pozwanej jako wniesiony w terminie.

W ocenie Sądu Okręgowego powołanie się przez Sąd I instancji na przerwę przedawnienia wynikającą z wniesienia powództwa nie powinna prowadzić w okolicznościach przedmiotowej sprawy do nieuwzględnienia podniesionego przez pozwaną zarzutu przedawnienia. Już samo porównanie długości okresu pomiędzy wniesieniem powództwa i wydaniem przedmiotowego nakazu zapłaty, a przyjęciem sprzeciwu pozwanej jako wniesionego w terminie wskazuje, iż nieuwzględnienie zarzutu pozwanej rażąco godzi

w funkcję gwarancyjną przedawnienia. Należy bowiem zauważyć, że w sytuacji prawidłowego doręczenia przedmiotowego nakazu zapłaty, stwierdzone w nim roszczenie byłoby przedawnione z uwagi na upływ dziesięcioletniego terminu określonego (art. 125 k.c.). Zatem błędnie wskazany przez powoda adres pozwanej nie może w okolicznościach sprawy skutkować utratą ochrony wynikającej z przedawnienia. Racją istnienia instytucji przedawnienia jest jego funkcja gwarancyjna - przedawnienie stabilizuje stosunki prawne i gwarantuje ich pewność poprzez wykluczenie z obrotu roszczeń nie realizowanych przez określony czas. Dopuszczenie bowiem do możliwości realizowania roszczeń bez jakiegokolwiek ograniczenia temporalnego doprowadziłoby do sytuacji, w której strony pozostawałyby przez lata w niepewności co do swojej sytuacji prawnej.

Skuteczne podniesienie zarzutu przedawnienia jest wystarczające do oddalenia powództwa bez potrzeby ustalenia, czy zachodzą wszystkie inne przesłanki prawnomaterialne uzasadniające jego uwzględnienie, a ich badanie w takiej sytuacji staje się zbędne. Niezależnie od tego Sąd Okręgowy uznał, że rację ma strona apelująca wskazując, że strona powodowa nie udowodniła w niniejszej sprawie dochodzonego roszczenia. Załączone bowiem do pozwu wydruki operacji księgowych były niewystarczające do dokonania ustaleń w sprawie, jak również nie mogły stanowić

podstawy do wydania opinii przez biegłych. Zapisy księgowe dokonywane 15 lat temu były sporządzane na podstawie dokumentów źródłowych, których - jak wynika z akt sprawy – powód nie przedstawił, uniemożliwiając tym samym prawidłową weryfikację rozliczeń dotyczących przedmiotowego lokalu. Jak wynika przy tym z opinii biegłej nie są to zapisy pierwotne, albowiem co najmniej raz były przenoszone pomiędzy komputerami. Oznacza to, że złożone przed powoda wydruki mają niską wartość dowodową, albowiem budzą wątpliwości, czy dokonane w nich wpisy odzwierciedlają stan rzeczywisty.

Z tego względu Sąd Okręgowy uznając w powyższym zakresie apelację strony pozwanej jako uzasadnioną, na podstawie art. 386 § 1 k.p.c. zmienił zaskarżony wyrok w ten sposób, że oddalił powództwo.

O kosztach postępowania apelacyjnego orzeczono na podstawie art. 98 § 1 i § 3 k.p.c. w zw. z art. 391 § 1 k.p.c. i zasądzono od strony powodowej na rzecz pozwanej kwotę 1800 zł tytułem zwrotu kosztów zastępstwa procesowego w postępowaniu apelacyjnym ustaloną na podstawie § 2 pkt 5 w zw. z § 10 ust. 1 pkt 1 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 22 października 2015 roku w sprawie opłat za czynności radców prawnych (Dz. U. 2015.1804 z późn. zm.).